

Från vårutflykten 1962: Gravfältet vid Dragby i Skuttunge demonstreras av prof. Mårten Stenberger.

Till Dragby, Tierp, Strömsberg, Sikhjälma och Älvkarleby

Upplands fornminnesförenings årsmöte och vårutflykt 1962

Upplands fornminnesförenings årsmöte och vårutflykt ägde rum söndagen 3 juni 1962. Färden ställdes denna gång mot norr med första anhalt vid det intressanta gravfältet vid Dragby i Skuttunge socken. Sedan fornminnesförenings ordförande landshövding Olov Rylander hälsat färdledtagarna välkomna till utflykten, redogjorde professor Mårten Stenberger för de resultat, som Institutionen för nordisk forn-kunskap i Uppsala nått vid de arkeologiska undersökningarna på platsen alltsedan dessa började 1958. Omkr. 1400–1500 f. Kr. började man be-grava de döda vid Dragby, en plats som ligger där de tre socknarna Björklinge, Skuttunge och Ärentuna mötas. Av de omkr. 1 000 gravar,

som man beräknar att gravfältet innehåller, utgör ett stort röse med en hällkistgrav och andra mindre gravar från yngre bronsålder och äldre järnålder den märkligaste fornlämningen. En frilagd berghäll, starkt flagrad av eld och omgiven av kolblandad mylla, förmodas ha utgjort den forna likbränningsplatsen.

Efter att noga ha studerat den vackert belägna fornminnesplatsen vid Uppsalaåsen fortsatte de många utflyktsdeltagarna färden upp till Tierps landskyrka. Kyrkoherde Arvid Wannerdt höll där en kort andaktsstund, varefter han berättade om kyrkans historia. I denna ovanligt stora landskyrka, grundlagd omkring år 1300, tilldrog sig särskilt valvmålningarna besökarnas intresse. De till 1460–70-talen daterade målningarna har fått ge namn åt en av senmedeltidens mer särpräglade uppsvenska målarskolor, nämligen den s. k. Tierpsskolan. Bland kyrkans äldre inventarier märks ett triumfkrucifix av trä från 1200-talets senare hälft samt en dopfunt av sten från 1400-talet.

Vid Tierps hembygdsgård i Sveaparken i Tierps köping mötte ingenjör Erik Hiort af Ornäs. Han talade om gårdens hus och inventarier, varefter medlemmar ur Tierps Hembygdsgille visade runt bland de olika sevärdheterna. Gårdens hus har sammanförts från skilda platser i Tierp. Så har t. ex. den tvåvånga huvudbyggnaden av parstugutyp kommit från Skämsta by. Soldattorpet från 1893, en av Upplands yngsta soldatstugor, hör hemma i Munga by. En stor mängd ålderdomliga verktyg och möbler fångade gästernas uppmärksamhet, däribland en trehundraårig långbänk — »Upplands äldsta allmogemöbel» — i Skämsta-stugan och vackert skurna och målade seldon av trä. Intresse tilldrog sig även Tierps första telefonväxel, något malplacerad i en bod från 1785. Från Sveaparken begav man sig till Tierps yrkesskola, där gemensamt kaffe intogs och årsmötesförhandlingarna höllos. Landshövding Rylander uttalade minnesord över tre bortgångna medlemmar, nämligen föreningens medaljörer kyrkvården Herbert Samuelsson, Lagga, nämndeman Samuel Sellin, Tegelsmora, och riksdagsman Edvin Thun, Enköping. Stadgeenliga val företogs och revisionsberättelsen upplästes och godkändes. Till föreningens medaljörer utsågos f. d. folkskollärare Nils J. Nilsson, Uppsala, och bokbindare Erik Holmberg, Stocksund.

Efter besöket i Tierp ställdes färden, via Tolfta kyrka, till Strömsbergs bruk, där lantbrukschefen vid Stora Kopparbergs Bergslags AB agronom Måns Berg berättade om bruket, bruksbebyggelsen och den nyligen restaurerade herrgårdsbyggnaden. Denna, som uppfördes 1758, har så långt möjligt återställts i sitt ursprungliga skick efter det att

sidoutbyggnader och andra spår från 1890-talets ombyggnadsarbeten eliminerats. Besökarna inbjödos att bese den vackra interiören. Efter att ha flanerat runt i bruket med dess park, bruksgata, kvarn och kraftverk for man vidare mot norr till Sikhjälma fiskeläge vid norra Upplandskusten. På vägen passerades Västlands stora kyrka från 1862.

Vid Sikhjälma berättade fiskaren Helmer Larsson om fiskelägets hundraåriga traditioner, dess framtida utveckling och om de många problem nutidsfiskaren står inför.

Färden, som gynnades av vackert väder, avslutades med gemensam middag på Älvkarleby Turisthotell.